

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 30 D. Letno 360 D.
Oglas: enostolpna mra vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Plačano do:
n. Licealna knjižnica
Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/1. Telefon 307
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
rašanjem je priložiti zamka
za odgovor.

Važna sela ministrskega sveta.

ZAKONSKI PREDLOG O IZREDNIH VOJNIH KREDITIH. UGODNA POROČILA IZ ITALIJE. ZAKON O VOJNI ODŠKODNINI. RATIFIKACIJA TRGOVINSKE POGODBE S POLJSKO.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Včeraj popoldne je imel ministrski svet od 4. do 7.30 sejo, na kateri je takoj početoma vojni minister general Pešić poročal o vseh potrebah vojske. Ker se vse zahteve vojnega ministra nanašajo na kredite o specijelnih potrebah, je vlada sklenila, da predloži na današnji seji narodne skupščine poseben tozadejni zakonski načrt. Današnja seja narodne skupščine se je vršila od 4. popoldne in je bila tajna. Vlada je zahtevala pri predložitvi zakonskega predloga o izrednih vojnih kreditih, naj ga narodna skupščina takoj reši. Po poročilu vojnega ministra v ministrskem svetu je zunanji minister dr. Ninčić poročal o prihodu bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega, ki je danes ob 10. popoldne se je konferiral z ministrskim predsednikom Pašićem in zunanjim ministrom dr. Ninčićem. V zvezi s tem, je vlada včeraj tudi razpravljala o pogajanjih z Bolgarijo. Zunanji minister dr. Ninčić je tudi poročal o zapletitostih na vzhodu, radi katerih so zavezniki predložili turški vladi ultimatum. Zdi se, da je pred tem pretila med zavezniki ne-

varnost nesoglasja. Poročila iz Italije se glase, da se tamkaj urejajo razmere v ugodni smeri za nas. Minister za pravosodje Marko Trifković je za tem zahteval rešitev spornih vprašanj glede zakona o vojni odškodnini. Vlada je za 2 odstotno obrestovanje obveznic, medtem ko so se demokrati izrekli za 3 odstotno obrestovanje. Vlada je bila tudi proti avtonomiji reparacijskega odbora, ki jo demokrati zahtevajo in je bila vlada početoma tudi zato, naj se najprej odškoduje država in šele potem privatne osebe. Glede tega se je sročilo sklenilo, naj se minister za pravosodje sestane s predsednikom demokratske stranke Ljubo Davidovićem v svrhu sporazuma vsega tega. Trgovinski minister je na seji ministrskega sveta predložil trgovinsko pogodbo s Poljsko, ki jo je vlada ratificirala. Koncem seje je ministrski predsednik Pašić odšel na dvor, kjer mu je kralj podpisal ukaz o pooblastilu. Da se danes nujno predloži narodni skupščini zakon o izrednih vojnih kreditih. Tekom seje same je Pašića posejil minister dvora Janković, ki je z njim dalje časa konferiral.

Stambolijski v Beogradu.

NAČRTI BOLGARSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA. BALKANSKI INCIDENT S SOBO.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Davi ob 6.10 je došel v Beograd bolgarski ministrski predsednik Aleksander Stambolijski. Na kolodvoru so ga pričakovali bolgarski poslanci poslanik Todorov z vsem poslaniškim osebjem, pomočnik našega zunanjega ministra Panta Gavrilović in šef kabineta zunanjega ministrstva Boško Hristić. S kolodvora se je Stambolijski odpeljal z avtomobilom v spremstvu poslanika Todorova in prvega tajnika bolgarskega poslaništva Luckanova v bolgarsko poslaništvo. S Stambolijskim je došla tudi njegova posebna tajnica. Ob 10. se je Stambolijski pripeljal v ministrsko predsedništvo, do kamor ga je spremljal poslanik Todorov. Ministrski predsednik Pašić je v prisotnosti zunanjega ministra dr. Ninčića takoj sprejel bolgarskega ministrskega predsednika. Stambolijski se je razgovarjal s Pašićem in dr. Ninčićem celo uro. Ob 11. se je Stambolijski vrnil v spremstvu Todorova v bolgarsko poslaništvo. Danes je zunanji minister dr. Ninčić priredil obed v čast Stambolijskemu. Obeda sta se udeležila razen Stambolijskega tudi poslanik Todorov in prvi poslaniški kapitan Ljudekkanov. Nocoj je v bolgarskem poslaništvu intima večerja na čast Stambolijskemu, katere se udeležijo poslaniško osebje in tukajšnja bolgarska kolonija. Jutri bo Stambolijskega sprejel kralj v avdienci, popoldne pa je v bolgarskem poslaništvu čajanka, h kateri so povabljeni diplomatski in politični prvaki. Tekom jutrišnjega dne bo sprejel Stambolijski tudi zastopnike časopisa. Dan njegovega odhoda še ni določen.

Davidovičeva avdiencia.

KRALJEVO ZANIMANJE ZA DAVIDOVIČEVA IZVAJANJA GLEDE SPORAZUMA S HRVATI. POTREBA ŠIRŠE VLADE Z MOČNO PARLAMENTARNO PODLAGO.

Zagreb, 9. novembra. (Izv.) »Slobodna Tribuna« javlja iz Beograda, da se avdiencia Ljube Davidoviča pri kralju tolači v političnih krogih na razne načine. Ljuba Davidović je bil pri kralju dalje časa ter je ob tej priliki poročal o političnem položaju s posebnim ozirom na veliko opozicijo proti današnji vladi. Ljuba Davidović je napram kralju poudarjal svoje menenje, da bi bilo potrebno z ozirom na sedanji težki zuna-

nji in notranji položaj sestaviti širšo vlado z močno podlago v parlamentu. Kralj se je zelo zanimal za Davidovičeva izvajanja in predloge zlasti z ozirom na sporazum s Hrvati. Davidović je obširno poročal tudi o zagrebškem kongresu javnih delavcev ter je ob tej priliki pojasnil kralju cilje in stremiljenja javnih delavcev z ozirom na sporazum s Hrvati.

KONGRES BOLJŠEVIŠKE INTERNACIONALE.

Petrograd, 9. novembra. (Izv.) Včeraj je bil tu otvoren 4. svetovni kongres boljševiske internacionale. Barve, postale po omenjenem zakonu novčanice Narodne banke. Država si je edino pridržala pravico, da izdaja drobiž po en dinar in 0.50 din. Z ozirom na to se ne morejo brez izpremembe zakoniti o Narodni banki izdati nove novčanice po 100 in 1000 dinarjev. To delo bo izvršila, ako bo potrebno Narodna banka v zmislu zakona o Narodni banki.

NOVI ZAKONSKI NAČRTI O SODNI-KIH, FILMIH IN DRŽAVLJANSTVU.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Danes ob 11. uri popoldne je imel zakonodajni odbor sejo pod predsedstvom Miše Trifunovića. Na dnevnem redu je bila volitev enega pododboru, nakar se je pričela razprava o poročilu pododboru za izdelavo uradniškega zakona. Plenum bo forsiral delo s tem zakonom, da se bo mogel čimprej predložiti narodni skupščini. Na današnji seji plenuma zakonodajnega odbora je bilo ugotovljeno, da so predloženi trije zakonski predlogi, in sicer: 1. zakonski predlog o odvetnikih in sodnikih, 2. zakonski predlog o filmih, 3. zakonski predlog o državljanstvu. Da bi plenum zakonodajnega odbora mogel čimprej rešiti te tri zakonske načrte, so se izvolili trije pododbori, ki naj jih prouče. V odbor za zakonski predlog o advokatih in sodnikih so bili izvoljeni Gjonović, Filipović in Ilija Šumenković. V odbor za zakonski predlog o filmih so bili izvoljeni Agatonović, Andrić in Wilder. V odbor za zakonski predlog o državljanstvu so bili izvoljeni zemljoradnik Jovanović, Radonić in Manojro Stokić.

POTREBE NAŠE VOJSKE.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je zahteval včeraj od vojnega ministra generala Pešića, naj predloži vladi čimprej vse načrte in zahteve, potrebne za pripravljenost naše vojske. Nato je na sročni seji ministrskega sveta predložil general Pešić izčrpno poročilo o potrebah vojske.

AVDIJENCE PRI KRALJU.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović je bil v avdienci pri kralju, za njim pa sta bila pri kralju na posvetovanju Svetozar Pribičević in Kosta Timitijević.

PROGRAM PARLAMENTARNEGA DELA DOLOČEN.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Po določitvi programa za parlamentarno delo je vlada o tem obvestila kralja. Kakor se doznava, je kralj upošteval vladni načrt ter poudarjal nujno potrebo, da se predvideni zakonski načrti čimprej rešijo.

KRONSKI SVET PO OZDRAVLJENJU KRALJA.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Kakor se doznava se bo kronski svet, ki naj reši vprašanje kraljeviča Gjorgija sestel takoj po popolnem ozdravljenju kralja.

RAZBOJNIKI OROPALI NAŠEGA ATENSKEGA POSLANIKA.

Atene, 9. novembra. (Izv.) Včeraj so na povratku iz dvorca Tatoli, kjer je bil v avdienci pri kralju in kraljici, napadli našega poslanika Živojina Balugdžića razbojniki, ki so mu oropali 150 drahem, kolikor je imel pri sebi, na kar so pubeznili.

OSEM GRŠKIH MINISTROV PRED VOJNIM SODIŠČEM.

Atene, 9. novembra. (Izv.) Revolucionarni odbor je odredil na podlagi poročila preiskovalne komisije, da se postavi osem ministrov pred izredno vojno sodišče. Poročilo preiskovalne komisije ne predlaga naj se postavi bivši kralj Konstantin pod obtožbo, ker po ustavi kralj ne nosi odgovornosti, pač pa ministri.

Borzna poročila.

Curth, 9. novembra. Berlin 0.0675, New York 549, London 2448, Pariz 3450, Milan 2315, Praga 1760, Budimpešta 0.22, Zagreb 2.2050, Bukarešta 3.45, Varšava 0.035, Dunaj 0.0073, avstrijske krome 0.0075.

Praga, 9. novembra. (Izv.) Dunaj 0.04, Berlin 0.275, Rim 133, avstrijske krome 0.038, Budimpešta 1.22, Pariz 197.75, London 139.875, New York 314.25, Curth 573.50, Beograd 50.75.

Zagreb, 9. novembra. Devize: Dunaj 0.085, Berlin 0.66—0.86, Budimpešta 2.35—2.45, Bukarešta 39.50—41, Italija 258—262, London 273.50—278.50, New York 61—62, Pariz 392.50—397.50, Praga 198.50—210.50, Svica 1121—1131, Varšava 0—0.465, Valute: ameriški dolarji 30—61, bolgarski levi 34—36, češkoslovaške krome 195.50—198.50, angleški funti 268.50—273.50, francoski franki 0—385, madžarske krome 2.20—2.50, romunski leji 38.75—40.52, švicarski franki 1105—1115, italijanske lire 254—258.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) New York 61, London 276, Milan 258, Varšava 0.55, Pariz 3.99, Praga 199, Ženeva 1138, Solun se je cenil na 110, a ni bilo kupcije.

Razbita fronta delavnega ljudstva.

«Proletariat Jugoslavije, zlasti njegov razredno zavedni del, preživlja danes najtežje čase. Politično je brezpraven, nima pravice do izrazite lastne stranke, izločen je iz političnega življenja, on je brez politične organizacije, iz javnih zastopov občin in parlamenta je izključen. Jugoslavanski proletarec ni danes na boljšem, kakor rimski suženj, ali srednjeveški tlačan. Ta brezobzirni teror tišči k tlom vsako politično udejstvovanje, on hoče doseči, da se proletarske mase ucajo popolnoma politični brezbriznosti.»

Tako tožijo danes komunisti. Res let Jugoslavanski proletarijat je danes izpostavljen terorju brezsrčnega režima meščanskih strank. Komunističen del tega proletarijata je oropan najvažnejših političnih pravic, pri čemer se je kršila celo ustava. Danes je ta proletarijat v resnici razbit na štiri ali pet front, zato je brez moči in je nevarnost, da zapade popolni politični brezbriznosti. Toda kdo je kriv vsega tega?

Spomnimo se za dve leti nazaj! Takrat so vstali med slovenskim delavstvom preokti, ki so mu oznanjevali političen radikalizem. Oznanjevali so mu začeli diktaturo proletarijata in metode terorja, ne le proti buržoaziji, ampak tudi proti onemu delavstvu, ki je bilo za metode razvoja in reformizma dobro vedno, da se da doseči trajni uspehi le potom smotnega razrednega boja, ki mora postopati od uspeha do uspeha, po načelu razvoja. Takrat so proglašali treznejši voditelji delavstva, ki so resno svarili pred radikalnimi gesli diktature in nasilne revolucije za hlapne buržuazije.

Komunistični voditelji, katerim je bila ruska revolucija zmešala glave, so zavrgli načelo moralne moči ter so se popirali buržoaznih načel nadvlade in terorja proletarijata nad ostalimi sloji. Uspeh tega je bil, da je vladajoča klika pograbila priliko in uporabila svojo razpoložljivo moč, ki jo je imela v rokah proti delavstvu. Delavstvo pa so s tem, da se je zavrglo etično načelo pravice človečanstva, bratstva in enakosti, oropali neprecenljivega kapitala.

Seja demokratskega kluba glede vojne odškodnine.

NEVARNOST NEMŠKE INSOLVENCE.

Beograd, 9. novembra. (Izv.) Na današnji seji demokratskega kluba se je potrdil novizvoljeni odbor, ki ga tvorijo Ljuba Davidović, Dragotin Pečić in Večeslav Wilder v svrhu pogajanj z radikali glede delovnega programa v narodni skupščini. Za tem se je razpravljalo o vojni odškodnini. O tej zadevi obstojita dva poročila, prvi od odsekov večine in drugi od njegove manjšine, s katero se strinja tudi vlada. Poslanec Radović je predlagal 3% obrestovanje obveznic ter zahteval prvenstvo privatnih oseb pred državo. Dr. Kumanudi je opozarjal na možnost, da se Nemčiji proglasi za insolventno ter je zahteval, da naj prevzame država v svoje roke izterjanje vojne odškodnine, ki naj jo pozneje razdeli med prebival-

stvo. Radi proračunske nemožnosti je izjavil, da ne more pristati na več kot 2% obrestovanje. Timotijević se je izjavil za poročilo odsekov večine. Glede odbora za razdelitev vojne odškodnine je izjavil, da je potrebno sodelovanje države in da je treba odbor prisiliti k vstrajnemu in nujnemu delu. Dr. Mijatović je predlagal, naj se za obveznice do 50.000 Din določi 4% obrestovanje, pri obveznicah nad to svoto pa naj obrestovanje progresivno pada. Dr. Kumanudi je ta predlog sprejel. Pozneje so trije delegati kluba Ljuba Davidović, Pečić in Pera Marković odšli k Lazi Markoviću, da se z njim posvetujejo o zahtevah kluba glede vojne odškodnine. To posvetovanje ni imelo pozitivnega uspeha.

Italijanska politika pod Mussolinijem

Rim, 9. novembra. (Izv.) Kakor poročajo listi, je ministrski svet odobril v včerajšnji seji, ki je trajala 6 ur, stališče ministrskega predsednika Mussolinija glede na orientsko vprašanje, glede katerega se Mussolini izreka, da je Turčija premagala Grško ne pa zavezniški držav. Ministrski predsednik Mussolini si je pridržal pravico osebne udeležbe pri razgovoru ministrskih predsednikov zavezniških držav. Ministrski predsednik Mussolini je nadalje izjavil, da je namera izvršiti posvetovanja o reparacijskem problemu brez Italije malo taktično proti njej. Ministrski svet je sklenil

izdelati zakonski načrt, v katerem se zahteva tekem dveh let izvedba preosnove uprave ter davčne reforme in ki odreja, da se ne smejo izročiti nobeni ukrepi, ki bi otežili državne finance brez prejšnjega dovoljenja finančnega ministra. Glede položaja v notranjosti je ministrski predsednik Mussolini naročil vsem prefektom, da so osebno odgovorni za odpravo nemirov, ki se ponavljajo v Italiji skoro vsako nedeljo. Nadalje je odredil, da se aretirajo in kaznujejo ljudje, ki so napadli socialistične poslance. Preklical je tudi proti socialističnim poslancem odrejane ukaze o izgonu.

CLEMENCEAU NA PROPAGANDNEM POTOVANJU V AMERIKO.

Pariz, 9. novembra. (Izv.) V razgovoru s sotrudnikom lista »Echo de Paris« je potrdil Clemenceau vest, da se bo 11. t. m. vkrcal na ladjo v svrhu odpotovanja v New York, da prepriča Amerikance, da ne goji Francija nobenih militarističnih in imperialističnih načrtov. Clemenceau je izjavil, da ne bo odnehal razširjati z vsemi dokazili idejo, da je sporazum med Ameriko, Anglijo in Francijo podlaga miru v Evropi.

ZAHEVE KEMALISTOV.

London, 9. novembra. (Izv.) Po časopisnih vesteh so kemalisti izročili francoskemu vrhovnemu komisarju v Carigradu Pelleju nastopne zahteve: 1.

Po izvršeni izpraznitvi Carigrada se morejo zavezniki, ako žele, ostati v Carigradu, Skutariju in Čanaku. 2. Odprava kapitulacij. 3. Izvršitev ljudskega glasovanja v zahodni Turčiji. 4. Vrnitev Mosula Turčiji, revizija sirskih mej, avtonomija otkov nasproti maloazijskega obrežja, 5. Popolna neodvisnost Turške, 6. Grška mora plačati vojno odškodnino v višini 6 milijard zlatih frankov.

STOMILIJONSKI KREDIT ZA ČESKE BREZPSOELNE.

Praga, 9. novembra. (Izv.) V poslanski zbornici je bil danes sprejet dodatni kredit 100 milijonov kron za podporo brezposelnim.

Razgovor.

Beograd, 6. nov. 1922.

Po dolgem deževnem vremenu je zopet zasijalo sonce. Na Kalimegdanu sem se vsedel na neko klopi in čital življenjske pisatelja proletarca Pulpana. Kmalu za tem je prisel na meni Stojan Protić in pričela sva razgovor o političnih razmerah v Sloveniji. Stojan Protić je menda edini srbski državnik, ki pazno sledi dogodkom v Sloveniji in sicer ne iz srbskih časopisov, ki so polni neinformiranosti, ampak iz slovenskih. Če kake besede ne razume, si pomaga s slovarjem. Kot ministrski predsednik je dvakrat poselet Slovenijo, kar se o drugih ministrih ne more reči. Ako bi letos kralj ne bil sklical kronskega sveta v Ljubljano, bi marsikateri veličini ne bilo usojeno niti površno videti slovensko zemljo.

Najprej sva se razgovarjala o ljubljanskih občinskih volitvah in o novem volilnem redu, ki se v naših obmejnih krajih čisto nič ni oziral na naše nacionalne interese. Rekel je, da bo treba najti sredstva, da se slovenski element v obmejnih mestih z vsemi silami podpira, da se popravi krivica, ki nam je bila zadana z umetno stvarjenim nemištvom. Absolutno pa bi ne mogli prenesti v naših mestih nemško občinsko gospodarstvo.

O slovenskih demokratih (mladinah) je rekel, da so stranka najslabše moralne kvalitete in da je bilo pametno, da so se proti njim združile napredne politične skupine. Zagrebški kongres pomeni po mnenju St. Protića velik korak naprej. Demokrati, odnosno Davidovič, so s svojo neodločnostjo storili napako, ker niso na svojem glavnem zboru pristali na zagrebško resolucijo. Ko se je šlo za predsednika narodne

skupščine, bi bil Pašić gofovo odnehal, ako bi Davidovič vstrajal na svojem stališču glede kandidature dr. Ribarja. Kar se tiče radikalov, so za revizijo ustave s tistim momentom, ko odstopi Pašić. V Srbiji bi nikdar ne bila mogoča tako reakcijska ustava, kakršno imamo sedaj, pa če bi imel Pašić tudi tri bele brade. To ustavo so omogočili prečani (Srbi, Hrvati in Slovenci izven mej bivše Srbije), kar St. Protić nikdar ne bi bil pričakoval. Krivdo na tem ne nosijo samo prečanske vladne stranke, ki so vedno zahtevale najbolj nazadnjaške mere, ampak tudi opozicija, ki vodi abstinenčno politiko. Mislim sem, da bom imel v prečanih oporo v boju proti reakcionarstvu, pa je ravno narobe. Glede Radića je težko, ker ni mož beseda. V tem pogledu ima Protić žalostno izkušnje.

Jaz sem se naravno zanimal tudi za Pribičevićev tožbo proti Protiću, o kateri se je tu in tam slovenskim časopisom mnogo pisalo. Protić je bil od imunitetnega odbora na lastno zahtevo izročen sodišču. Tozadevni ukrep imunitetnega odbora mora še odobriti narodna skupščina. Pred sodiščem bo doživel Pribičević težko moralno obsodbo tako, da bo lahko končal s svojo politično karijero.

Prinesel sem torej nekaj misli iz razgovora z g. St. Protićem, ki sicer niso vzeta dobesedno, ker misli nisem zapisoval, pač pa sem podal njih glavno vsebino. Za nas je gofovo najinteresnejše, kako misli uveljdati srbski politik o naših mladinah. Če bodo ti ljudje še nekaj časa gospodarili, bodo Slovence popolnoma diskreditirali, kajti o njihovi »moralni« čivkajo že vrabci na strehi.

Slabi izgledi za javne nameščence.

Naprošeni smo, da objavimo zaključni komuniké o stališču vlade napram resolucijam javnih nameščencev dne 30. oktobra t. l., ki se glasi:

6. novembra t. l. sta sprejela deputacija državnih nameščencev iz vseh pokrajin kraljevine minister financ in minister za socialno politiko.

Na vprašanje deputacije, v koliko bo minister financ uvaževal v resoluciji beogradskega kongresa državnih nameščencev z dne 29. in 30. oktobra 1922 izražene zahteve, je finančni minister izjavil:

1. Zakon o civilnih državnih nameščencih je pododbor zakonodavnega odbora završil.

Izveštaj je že predložen plenumu zakonodavnega odbora.

2. Maksimiranje rodbinskih doklad za nižje državne službenice se ukine. Iz maksimiranja se izvzamejo osebe draginske doklade, omeji pa se iznos (suma) rodbinskih doklad na določeno število rodbinskih članov.

3. Izenačenje draginskih doklad za vse kraje v kraljevini se bo izvedlo na osnovi zakona o civilnih državnih nameščencih s pričetkom prihodnjega budžetnega leta. Po možnosti pa se bo izenačenje izvršilo tudi prej, če bodo na razpolago zadostni novi viri državnih dohodkov.

4. Glede izplačila enkratnega nabavnega prispevka finančni minister ni dal določnega odgovora, pač pa je bil mnenja, da bi se ta prispevek mogel izplačati v okviru event. ponovnega zvišanja trošarine na vino in špirit.

Minister za socialno politiko je izjavil, da bi se dalo tudi za ta večji izdatek najti potrebno kritje.

Plenarna seja »Glavnega Saveza drž. činovnika i službenika«, koji so prisostvovali tudi delegati novih pokrajin, je nato sklenila, da se za primer

neizpolnitve pod točkami 2. in 4. navedenih občanjskih finančnega ministra skliče 8. decembra 1922 v Beogradu ponovni kongres drž. nameščencev iz vseh pokrajin, istočasno pa se bodo v vseh večjih krajih kraljevine vršili protestni shodi državnih nameščencev.

Beograd, 7. oktobra 1922.

Za Osrednjo Zvezo javnih nameščencev v Sloveniji:

Maks Lilleg s. r., Joža Bekš s. r.,
predsednik, tajnik.

Intervencija delegacije je torej doslej zelo malenkosten odziv pri vodilnih državnih, da se izboljša nevedrno gnotno stanje javnih nameščencev.

Javni nameščenci predvsem zahtevajo, da se jim stalno zvišajo mesečni prejemki in da dobe enkratni nabavni prispevek. Za te upravičene zahteve javnih nameščencev pa vladajoči nočejo imeti kredita. Obiljubuje sicer to in ono, a od obljub ne bo sita sestra dano javno nameščenstvo. Tudi od službene pragmatike ne, ki bo bogve kdaj sprejeta.

Edino kar je dosegla intervencija, je ukinitje maksimiranja. Sicer bomo temu uspehu verjeli šele takrat, ko bo res odpravljeno maksimiranje. Previdnost je na mestu, če se spominjamo, koliko ministrskih zagotovil se že do danes ni izvršilo. Ko pa že govorimo o maksimiranju, se nam čudno zdi, zakaj komuniké tako trdovratno molči, kaj se je doseglo glede petdinarskega davka. Ali ostane ta krivična odredba še nadalje v veljavi?

V splošnem lahko trdimo, tudi samo na podlagi objavljenega komunikéja, da vladajoči režim nima prav nobene smisla za obubožane javne nameščence. Naravnost sovražno se vede proti vsem upravičenim zahtevam!

Italijanski nacionalizem.

V pariškem dnevniku »Journal des Debats« je napisal A. Gauvain značilen članek o italijanskem nacionalizmu. Prinašamo ga, da se razvidi, da naše mnenje o italijanskih hrabrostih ni osamljeno ter da se italijanski nacionalizem ceni tudi v zapadni Evropi po svoji pravi vrednosti. Med drugim piše Gauvain naslednje:

Fašizem se vlade ni polastil v splošnem navdušenju. Ugotavljajo se gotova nasprotovanja, spopadi in krvoprelitje. V Rimu in v številnejših drugih mestih so zažgali delavske domove. Spoštovanje individualne svobode je popolnoma ukinjeno. Zakonov ni več, kakor samo v mejah fašistovske samovolje. Mussolini se norčuje iz dobrih ljudi, ki so ga nagovarjali, naj nastopi »zakonitim potom«. Jaz sem tisti, je izjavil nekemu novinarju, ki hočem vsiliti zarotniško rešitev. To se pravi, povrniti se v zakonitost preko upornosti. Evo nova izdaja starega gesla: Zapustiti zakonitost, da se more vstopiti v pravno stanje. Toda zakonitost v Italiji ni drugi kršil, kakor samo fašisti.

V splošnem veselju trumfa si Mussolini domišlja, da bo sama njegova prisotnost na vladi prenovila domovino in vzpostavila tečaj. On veruje, da je izpremenil obraz sveta, ako je pred njim na trgu Sijanskem odkorakalo 60.000 črnih srajc. Zahteva, da se mu vse pokloni. Zavzet od tega, kar imenuje nacionalne aspiracije, govori kakor imperator. Njegova brzojavka Poincaréju in Bonar Lawu, dasi se zavzema za spomin vojne pobratimstva, vsebuje sledečo domišljavo frazo: Prezemam vladno odgovornost kot zastopnik italijanskega ideala Vittorija Veneta.

Vedo pa v Franciji, kaj pomeni ta ideal? Gotovo se še spominjamo, kako je general Diaz v jeseni 1918 trmoglavno odklanjal klub odločnim zahtevam Clemeneau in maršala Focha, da napade avstrijsko fronto in sodeluje na ta način s kombinirano akcijo francosko-britanskih armad. Predno je nastopil, je čakal razpada bolgarske fronte in da armada Franchet d'Esperey doseže ogrsko mejo. Šele tedaj je vrgel, da pobera ugodnosti skupne zmage, svoje čete proti razpadajoči avstro-ogrski armadi. Volni plen je bil ogromen. Vojaki Karla I. — IV. so se vdajali v takih

množinah, da zmagovalci niso vedeli kam z njimi.

V tistem času so vojni poročevalci italijanskih časopisov predočevali zmagovalni dogodek kot polom demoraliziranega sovražnika, ne pa kot zmago, doseženo z ljutim bojem. Nato pa se je začela sestavljati legenda: Vittorio Veneto je bila največja zmaga svetovne vojne, največja zmaga sedanjih in preteklih časov; šele pri Vittoriju Venetu se je doseglo končno zmago svetovne vojne; italijanska vojska je z enim udarcem dovršila, kar so zaman poizkušale francosko-britanske armade; general Diaz je otemnil maršala Focha. Ministrstvo Orlando-Sonnino je z vsemi silami razširjalo to verzijo. Iz tega je delalo diplomatski sklep, da boji itali-

janska odškodnina v skladu z ogromnim sodelovanjem. Taki so početki navdušene propagande, ki se je začela pod vodstvom Sonnina tekom mirovne konference.

Ker antantne vlade, kljub prijateljstvu z Italijo, niso mogle podpirati legende in njenih posledic, so sledila ohlajenja in krize. Dasi je Italija uresničila svojo nacionalno enoto preko mej italijanstva, je vladno in nacionalistično časopisje razglasilo, da je ta enota bila okrnjena in je nagnalo osebe, ki so izdale »ideal Vittorija Veneta« kot ljudi, ki so »odpovedali«. Pričakujemo uradne izjave g. Mussolinija, da bomo videli, kako se bo ta ideal predstavil v programu nove vlade.

Javno mnenje.

Družboslovje, ta velika veda socialne znanosti se v poslednjem času bolj in bolj polašča konkretnih vprašanj. V smislu splošnega načina znanstvenega raziskovanja naše dobe se poslužuje tudi družboslovje v prvi vrsti eksperimenta, izkustva, dejstev in statističnega gradiva ter v tem smislu tudi nastavlja svoja raziskovanja na konkretnih pojavih. Tak konkreten pojav družabnega življenja je javno mnenje. Ne moremo ravno trditi, da je javno mnenje pojav najmodernejšega časa. Po svoji narodi je obstajalo, odkar človeški rod živi v večjih skupinah. Celotna družina, ta najmanjša družabna enota, ima nek skupen način ocenjevanja dogodkov okoli sebe, čustvuje skupno in enotno v gotovih moralnih in življenjskih zadevah. Vsaka družina predstavlja posebno duševno enoto, ki se ji mora v večji ali manjši meri podrediti vsak njen član. Odtod duševna sorodnost med otroci in stariši. V večjih družabnih enotah je seveda skupno duševno življenje mnogo lažje in vplivnejše. Vemo, kako strnjeno in neodoljivo valovijo gotova skupna čustva recimo v političnih strankah, kako odločujejo pri njenih pripadnikih gotovi strankarski predsodki, strasti, sovraštva, pa tudi gotovi skupni načini mišljenja in presojanja javnih in zasebnih pojavov. Še veliko večji pojav družabnega življenja pa je javno mnenje, ta najnoviša velesila v sodobnem človeštvu.

Sila javnega mnenja se kaže posebno ob izbruhu velikih nacionalnih dogodkov, recimo vojne, pa tudi pri parlamentarnih volitvah, pri večjih strankarskih pokretilih, kjer izgrajo gotove krilatice in gesla izredno sugestivno vlogo. Samo nature z izredno samostojnostjo se morejo odtegniti njenim vplivom in ostati ravnodušne ali pa celo nasprotne. Pravimo jim, da so radikalni, javno povsem osamljeni, negativisti. Pravi pojav javnega mnenja kot velevažne družabne sile pa je rodilo šele moderno časninarstvo. S tem, da se dnevno razširjajo izredno našega časopisja nešteta mnenja, sodbe, cenitve na stotisoče čitateljev, se obra-

zuje v le-teh gotov skupen način mišljenja in čustvovanja. Le pomislimo recimo na sedanje moralne norme, to se pravi na moralne predpise, ki slučajno veljajo v naši družabni okolici. Njihova veljava je pravzaprav samo posledica in otrok javnega mnenja. Nihče se jim ne more upirati, vsak se boji družabne obsodbe. Poleg sodišč je še druga instanca, ki sodi in obsodi delovanje posameznikov, ako le-to izbiče v javnost. To je javno mnenje, ki ga vzdržuje in ga razširja časopisje. Pojav javnega mnenja kot družabne sile je bila n. pr. splošna mržnja proti verižnikom in prekupčevalcem, ki je delovala posebno v prvih letih po svetovni vojni. Pojav javnega mnenja je bila tudi splošna gonja in čustvena obsodba Šušteršičevega imena in osebnosti, ki jo je zanele v prvi vrsti slovensko časopisje brez izjeme na podlagi novega jugoslovanskega narodnega in državnega idealizma. Drugi taki pojav javnega mnenja v naši ožji domovini je bil srd proti stari Avstriji, ki se je očitaval kot sovraštvo proti vsaki obliki avstrijanktstva. Temu splošnemu narodnemu razpoloženju se je hote ali ne hote moral udati slehernik. Taka splošna razpoloženja pa seveda ne vznikajo sama od sebe. Ona so plod gotovih smotrenih sil, v prvi vrsti največje smotrene sile današnjega javnega življenja, to je časopisja.

Javno mnenje, je torej ena najzanimivejših vprašanih sodobnega družboslovja. V tesni zvezi z javnim mnenjem je njega poglavito semenišče, namreč časopisje. Obem pojavom, časopisju in javnemu mnenju posvečajo sedaj napredni narodi posebno pozornost. V Nemčiji so se ustanovili že številni univerzitetni seminarji za proučevanje časopisja in javnega mnenja. V Lipskem se je nedavno neki docent celo habilitiral samo za časopisno vedo. Izgleda, da se moderna politika čedalje tesneje opriema družboslovne vede o javnem mnenju in časopisju ter njenega raziskovanja pojavov narodnega razpoloženja.

Politične vesti.

Klub demokratskih železničarjev.

V tajništvo DS so se sestali. Bilo jih je dvanajst apostolov, trinajsti je bil g. dr. Kramer. Gospod inspektor Planinšek in g. doktor Miško sta porabila ves svoj vpliv, da sta pripeljala deset svojih »podložnih« na obilno (po »Jutrovem«) obiskani sestank železničarjev »vseh« kategorij. Na sestanku sicer niso govorili o železniških strokovnih vprašanjih, ampak vsi so enodušno izjavili, da je JDS vplivna stranka. In na vplivni stranki je gospod sestanek predvsem ležalo. Po sklepu sestanka dvanajstotrice je bil imenovan v načelstvo JDS gospod predsednik »Udruženja železniških činovnika« Večeslav Černigoj. Gospodu Černigoju je kot dosedanjemu »nestranskarju« le zastatiti, da je prišel do tako častive dneva političnega mandata. O klubici ne bi izpregovorili besede, če ne bi hoteli pri tej priliki konstatirati, da je pričela JDS z približanjem strogo strokovnih organizacij. Zadnjič so bili na vrsti postarji, sedaj železničarji. Seveda se bodo vse strankarske nestrpne akcije JDS razbilitile v prazen nič. Vendar konstatirati pa ni odveč namere demokratov, da vsakdo vsaj ve, kam, kako in s kom operirajo generali z Miklošičeve ceste pred — občinskimi volitvami.

Hrvatski blok na potu v Beograd?

Zagrebška poročila, ki so naznanjala bližnji nastop hrvatskega bloka v beograjski narodni skupščini, se sedaj v toliko potrjujejo, da se je tak nastop dejansko razmotril in tudi v pozitivnem smislu sklenil. Samo njegova izvedba se je prepustila ugodnemu trenutku in gotovim političnim kombinacijam. Ljuba Davidovič je bil v tej zvezi v avdienci, koje dolgotrajnost je vzbudila v političnih krogih Beograda splošno pozornost. Koj po avdienci je bil odposlan v Zagreb poseben kurir, kar zopet spravlja v zvezo z namero hrvatskega bloka, da aktivno poseže v našo no-

tranjo politiko. V parlamentarnih krogih se naglašja, da bi prihod hrvatskega bloka v Beograd izval takojšen padec sedanje vlade in da bi se na to odprla možnost novega volilnega kabineta. Značilno je, da se je za aktivno politiko hrvatskega bloka zavzel tudi St. Radić in da so tej smeri nasprotovali samo zagriženi Frankovci. Ni dvoma, da bi se naša notranja situacija, posebno še z ozirom na naše številne zunanje neprijatelje znatno izboljšala in da bi naša država po notranji pomiritvi zavzela povsem drugačno zunanje politično stališče, kakor pa je ima danes, ko zunanji svet misli, da smo na znotraj razdvojeni in brez odločne in enotne sile.

Zahteve pravoslavne episkopata.

Patrijarh Dimitrij je dostavil zakonodajnemu odboru vlogo, v kateri razlaga, da se je dostojanstvo srbskega patrijarha doslej smatralo v srbskem narodu in državi kot najvišje za onim vladarja in da naj se tudi v bodoče stavi srbskega patrijarha nad položajem vseh ostalih državnih dostojanstvenikov in uradnikov. V tem smislu predlaga, da naj tudi temu primerno prejema državno plačo. Metropolit naj se postavi v stopnjo ministrskega predsednika in naj temu primerno prejema državne plače. Episkopi naj bodo v eni vrsti z ministri. »Slobodna Tribuna« dodaje da so s temi zahtevami ne samo težko obremenjene naše državne finance, ampak, da je tudi njih smoter, ustvariti za srbske cerkvene dostojanstvenike neko izjemno stališče v državi ter po možnosti doseči za srbsko pravoslavno cerkev ugodnost nekeke državne cerkve. Radovedni smo, kdo se bo zavzemal za te zahteve srbskih cerkvenih dostojanstvenikov.

Prihod Stamboliškega v Beograd.

Včeraj je prispel v Beograd bolgarski ministrski predsednik Stamboliški katerega so na esoblasti sorejale na

postaji nadvse pristrčno. Tudi beograjski list posvečajo posetu in osebi bolgarskega ministrskega predsednika simpatične članke, kar dovolj dokazuje, da se je naše stališče napram Bolgarski precej poboljšalo. Mi želimo, da zavladajo med obema državama okri-tuzirano prijateljstvo in da se posebno Bolgarija zave, kaj ji pomeni dobra sosesčina močne jugoslovanske države. Bolgarija bo uspevala samo, ako se bo odkrito poprijela slovenskega pravca zunanje politike in ako bo enkrat za vselej zavrnila nakane tistih naših zunanjih neprijateljev, ki špekulirajo na večem razdor med jugoslovanskim in bolgarskim narodom. Bolgarija ima veliko zunanje političnih zahtev, pri katerih ji moremo po bratsko pomagati. Naši spori so s svetovno vojno in z ustanovitvijo enotne jugoslovanske države poravnani. Sedaj naj nastopi iskreno tekmovanje in medsebojno podpiranje obeh slovanskih narodov na balkanskem polotoku.

Gospodarstvo

FINANČNI DOGOVOR S ČEŠKO-SLOVAŠKO.

Kakor znano, so se vršila med našo državo in Češkoslovaško pogajanja za medsebojno podpiranje tečajev dinarja in čsl. krone. Do teh pogajanj je došlo, ker se trgovski odnosi med našo državo in Češkoslovaško vsled velikih valutnih diferenc niso mogli razviti v taki meri, kakor želita obe državi. To veliko valutno razliko so pred kratkim zlasti težko občutili jugoslovenski importirji, vsled česar je uvozna trgovina Češkoslovaske v Jugoslaviji rapidno pešala. Zato sta obe državi skušali na kak način izboljšati razmere, da se omogočijo med njima zdravi trgovski odnosi. Končno je bil sklenjen dogovor, da bosta vzajemno regulirali tečaje čsl. krone in dinarja, da se obe vrednosti kolikor mogoče izenačita in ustalita.

V očeh češkoslovaških finančnikov so podani vsi predpogoji za stabilno ocenitev dinarja. Kajti Jugoslavija je na tem, da se iznebi svojega deficita. Poleg tega so že tudi druge države spoznale, da je dinar pravzaprav več vrednosti, kakor pa na borzah notira, kar pričajo razne ponudbe inozemskih posojil.

Po tem dogovoru bo skrbela beogradska Narodna banka za čsl. krone v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Ateni in eventualno tudi v Sofiji. Nasprotno pa bo Češkoslovaška vplivala na tečaje dinarja v Pragi, in po potrebi tudi na sosednjih denarnih tržiščih. Predpogoj skupnega delovanja, od katerega si finančniki obeh držav obetajo velikih koristi, je, da to vzajemno delo ne gre za dobiček.

Na ta način je upati, da bo skoro doseženo stabilnejše razmerje med našim dinarjem in čsl. krono. Ta stabilizacija pa bo omogočila živahnije in sigurne trgovske zveze med obema državama. Obenem se je podala v tej konvenciji tudi možnost, da bodo naši trgovci lahko plačevali na Češkem kupljeno blago z dinarji, kar dosedaj ni bilo mogoče.

Kar se tiče govorice, ki so krožile po časopisju, da bo naša država v Češkoslovaški posojilo, je naš list že pred nekaj dnevi poročal, da so te vesti brez vsake podlage. Zastopniki praskih bank so namreč le razpravljali v Beogradu o kreditih, s katerimi naj se krijejo obstoječi blagovni dolgi.

Na ta način je upati, da se bodo naše trgovske zveze s Češkoslovaško v kratkem oživele in pripomogle našemu prebivalstvu do večjega blagostanja.

+ Izvoz vina v Češkoslovaško. Kakor znano, se je naš vladi posrečilo doseči večji kontingent za vino, katerega naša država lahko izvozi v Češko. Nemogoče pa je, da bi posameznik mogel z uspehom izvažati vino v Češko. Ker so stroški za organizacijo izvoza ogromni, jih zmore le kaka večja družba. Zato se vrši v nedeljo dne 12. t. m. v prostorih vinorejske šole v Mariboru ob 10. uri zborovanje vseh na izvozu vina v Češko zainteresiranih krogov. Naj bi se vinotrtci, vinorejci in zastopniki vinorejskih združenj v največjem številu udeležili zborovanja, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi izvozne organizacije.

+ Tečaj na novosadski produkti borzi dne 7. novembra 1922: pšenica bačka 340, sremska 345, ječmen bački 240, sremski 245, oves bački 238, sremski 240, koruza bačka 280, beli novi fižol 312, pisani novi fižol 300, moka št. 0 495, za kuho 470, št. 6 420, pšenični otrobi 138, svinjska mast 27, bačko zelje v glavah 85, bosanski orehi 500, če-bula 310.

+ Spalni vozovi II. razreda na naših progah. Od 1. novembra je vpeljan tudi II. razred spalnih voz na progi Beograd — Postojna, Beograd — Caribrod, Jesenice — Podbrdo, Beograd — Djevdjelija, Kobileja — Subotica — Beograd — Caribrod — Baker. Potniki bodo plačali polov vozne II. razreda 5 fr. santimov od osebe na vsak kilometer.

Preprečanje osnivanja novih bank? Trgovinsko ministrstvo namera v interesu zdravih pridobitnih odnosov v državi baje preprečiti nadaljnja osnivanja denarnih zavodov. Kot razlog se navaja denarna kriza, vsled katere je že postala dvomljiva rentabilnost večih obstoječih denarnih zavodov. Poleg tega se vpišuje kapital pri novih podjetjih samo fiktivno, ali pa se akcionarji zadoljujejo drugje, da lahko plačajo akcije.

Zlata pariteta v Avstriji je doletena za čas od 6. do 12. novembra t. l. na 15.000 n. a. kron

Nemčija mora kupovati premog. Nemška vlada je morala kupiti dosejaj za 30 milijard premoga na Angliškem, da je bilo mogoče vzdržati obrat na železnica.

Plavšičevo potovanje v Zürich. Pomočnik finančnega ministra g. Plavšič je odpotoval v svrhu stabilizacije dinarja iz Prage v spremstvu ravnatelja velike čsl. banke v Zürich. Iz Züricha se vrne g. Plavšič preko Dunaja v Beograd.

Prodaja pasivnih sekvestriranih posestev. Pravosodni minister je dovo-

lil, da se smejo z privoljenjem lastnika prodati vsa ona posestva, pri katerih dela uprava z deficitom. V vseh takih slučajih ostane pod sekvestrom kupnina.

Cekini v Čehoslovaški. Finančni minister dr. Rašin je poročal v budžetnem odboru, da je nemogoče, na sedanjim način definitivno stabilizirati čsl. krono in da je zato vlada predložila parlamentu zakon za kovanje zlatih dukatov. Predno pa se začne s tem kovanjem, se bodo morale podvzeti vse potrebne mere, da se prepreči iznašanje tega zlata v inozemstvo.

Novi koleki. Od 1. januarja pride v promet za celo kraljevino novo izdaje kolekov po 5, 10, 20, 50 para in 1, 2, 3, 5, 10, 100, 250, 500 in 1000 dinarjev. Koleke stare emisije se bo lahko uporabljalo še do februarja ter se jih bo moglo zamenjati do 3. aprila prihodnjega leta.

Carinski nadavek na Madžarskem znaša od 25. okt. 40.000 K za 100 kron carine.

Otok bankovcev v naši državi je znašal 30. okt. 5.118.070.470 Din.

Dnevne vesti.

Družbi sv. Cirila in Metoda sta oddali moška in ženska podružnica pri Sv. Petru v Ljubljani dosejaj iz fonda za prenos blagopokojnega Fr. Maselja čisti 50.000 kron. Brezprimerno delavnima podružnicama izreka družbino vodstvo najtoplejšo zahvalo in priznanje.

Diskusije o načrtu kazenskega zakonika. V soboto, dne 11. nov. t. l. priredi društvo »Pravniki« četrti diskusijo o načrtu kazenskega zakonika. — Vršila se bo, kakor običajno ob pol 5. uri popoldne v pravosodni palači št. 79. Najprvo se bo nadaljevala debata o zadnjem referatu (Novo meddržavno kazensko pravo), nato bo predaval gospod dvorni svetnik in podpredsednik deželne sodišča Fran Regally o temi: »Kazen in nje odmera po načrtu kazenskega zakonika.«

Poštno-čekovni promet v Srbiji se odpravi 10. nov. 1922 pri sledečih poštah: Beograd-Borja, Palanka, Niš, Leskovac, Kruševac, Aleksandrovac, Zupa, Čačak, Užice, Valjevo, Vranje, Kumanovo, Skoplje, Veles, Stip, Prilep, Bitoli, Ohrid, Prizren, Uroševac, Priština in Mitrovica kosovska. Navedene pošte bodo sprejemale uplačila na pošto računalništvu pri čekovnih zavodih v Zagrebu in v Ljubljani ter v štiri hranilnici v Sarajevu in bodo vršile tudi izplačila na čekovne nakaznice, vse to do otvoritve poštne hranilnice v Beogradu za račun pošt. čekovnega urada v Zagrebu.

Velike poplave so nastopile vsled trajnega deževja v Makedoniji in Črni gori. Cele pokrajine, mnogo mest in vasi je pod vodo. Telegrafске in telefonske napeljave so razdejane. Porušeni je tudi mnogo mostov in hiš. Povodnji so zahtevale tudi mnogo človeških žrtev.

Slabo vreme je nekega kmeta na Štajerskem, kakor smo poročali pred dobrim tednom tako razjezilo, da se je obesil. Te dni pa se je zopet radi slabega vremena obesil neki banaški kmet.

Prijatelj konjske opreme. Posestnik Josipu Pogačniku v Podnartu št. 15 je bila ukradena konjska oprema s črnimi vajeti in črno uzdo, v vrednosti 2500 kron.

Poneverba. Družbi Moravija je nekdo poveril 400.000 kron.

Obsodba. Na tri mesece je obsojen France Globočnik, ker je v Kamni gorici z nožem sunil Franceta Lukana.

Sezona za tatove zimskih sukeni je že nastopila. V Ljubljani je bilo že večkrat čuti, da si je tu pa tam kak malopridnež skril svoje grešne kosti v tujo suknjo. Tudi v Novem Sadu se je neki nadebudni mladenič naveličal zmrzovati, pa je skušal v kavarni izmakniti nekemu gospodu zimsko suknjo, vendar ga je policija pravočasno slekla in mu preskrbela toplo stanovanje, da se ne prehladi.

Nesreča. Kmet Štefan Palež iz Orehove vasi je dne 6. t. m. vozil po državni cesti proti Slivnici. Na vozu sta sedeli tudi Marija Rudolf in hči. Na črni pa pridriči nasproti avtomobil, last g. Filipiča iz Maribora in zadene tako silo v Paležev voz, da sta konja padla in se je voz močno poškodoval. Preplašena konja sta se hitro pobrala in tal in zbežala dalje po cesti. Pri tem je Rudolfova tako nesrečno prišla pod nož. Njeni hčerki in Paležu se ni zgodilo ničesar.

Surovost. V Fužinah v Poljanski dolini je nekdo ponoči razbil obcestno razpelo. To je pač surovost prve vrste.

Novo »mašino« so iznašli v Ameriki. Kemik Friderik Melton iz Nottinghama namreč trdi da je iznašel aparat, s katerega pomočjo je mogoče govoriti s duhovi. Če niso ti duhovi morda vinški, poročilo ne omenja.

Na »črni« borzi v Moskvi so artilirali mnogo oseb, ki so tihotapile v velikih množinah zlato, platino in briljante v inozemstvo.

Ljubljana.

Pisarna centralnega odbora »Jugoslovanske zajednice« se nahaja v ljubljanskem »Narodnem domu«, pritičje desno. — Tam dobe zaupniki krajevnih volilnih odborov NSS in dr. ravniarjeve skupine vsak delavnik od 4. do 7. ure popoldne vse potrebne informacije. Tam je vlagati vse vloge, zadevajoče volilne agitacije. Krajevnim odborom so v pisarni na razpolago volilne tiskovine, kakor vabila za shode in tako dalje.

Poziv občinstvu! Dalje časa se že opaža, da neznanzi zlikovci trgajo po reklamnih tablah in kioskih plakate. — Zlasti »vestno« so se ti neznanzi lopovi vrgli na plakate za I. sinfonični koncert »Zveze godbenikov«, ki se vrši 10. t. m. Ti plakati so bili skoro povsod takoj po nalepljenju potrgani. Občinstvo naj vse take vandale takoj naznani policiji.

»Nazadnjaštvo, svobodomiselnost in naprednost« se glasi naslov predavanja glavnega urednika »Napreja« Zvonimira Bernota, ki se bo vršilo v petek, 10. novembra ob 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi daljši govor, vendar ne nad 10 minut. Vstopnina: sedež 3 Din, stojšče 1 Din.

Mestna zastavljavnica ima tomesčno dražbo marca 1922 zastavljenih predmetov 16. t. m. popoldne.

Martinov večer Šentpeterskih C. M. podružnic v Ljubljani se vrši v soboto dne 11. t. m. v kolodvorski restavraciji, ne pa v nedeljo, ki pade na dan žalosti obletnice rapalske pogodbe. — Na »Martinovanju« se bodo prodajali in rabili žalni koleki 12. 11. 1920. C. M. družbe vse vladno vabijo, da posetijo prireditve.

Dotična gospodična, ki je v petek, minul teden izgubila, oziroma vrgla proč dežnik na Bleiweisovi cesti, dobi istega nazaj v knjigovoznici Zvezne tiskarne.

Občutna kazen. Iz gledaliških krogov smo prejeli in priobčujemo: Predvčerajšnji »Naprej« objavlja sodbo ljubljanskega sodišča, glasom katere je ta list dne 21. in 25. marca t. l. v svojih člankih zasebne tožitelje prof. Friderika Juvanciča, Ivana Rusa in Friderika Rukavina »lažnjivo dolžil« nepoštenih dejanj. Odgovorni urednik plača globo 3000 kron, oziroma gre za 15 dni v zapor; razen tega nosi stroške kazenskega postopanja in je dolžan priobčiti to sodbo na prvi strani svojega lista. — Na tretji strani dela »Naprej« za vso nesrečo odgovornega svojega poročevalca, ki se je sodišču baje celo sam javil. Pričati pa ni prišel, da bi bil s tem »Napreju« morebiti prihranil blamažo in dosti občutno kazen z nemalimi stroški vred. Kakor čujemo, ni »Naprejev« informator nič drugega, kakor »pionir večne internacinalne« — mož z mavričnimi kačami in električnimi žogami, odlični slovenski pesnik in mislec. »Naprejev« glavni urednik je pri neki priliki trdil, da bi moral biti človek, ki piše stvari, kakršne so stale v »Napreju«, ne da bi imel zanje dokaz v rokah, blazen. Priznani psihijatri so se, če se prav spominjamo, nekako slično izrazili.

Iz mestnega šolskega sveta. O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v torek, dne 24. oktobra t. l., smo prejeli sledeče poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost, pozdravi navzoče in otvori sejo. Zapisnikar poroča o bistvenih stvareh iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 28. avgusta

t. l. odobri se brez ugovora. Poročili okrajnega šolskega nadzornika o osebnih izpremembah med učitelstvom izza zadnje upravne dobe in pa o daljših dopustih v tem času, prošnih ali dovoljenih, oziroma prošnih in dovoljenih, se vzame na znanje. Ponovno se sklepa o prošnjah za izpraznjeno učno mesto stalnega strokovnega učitelja II. skupine na I. mestni deški meščanski šoli in se nasvetuje višjemu šolskemu svetu tropredlog. Poročilo šolskih zdravnikov o delovanju v šolskem letu 1921/22 se vzame na znanje in se sprejmejo nekateri s tem poročilom združeni nasveti. Sklepa se o dveh disciplinarnih slučajih. Razpravlja se o nedostatkih na tukajšnjih meščanskih šolah in se sklene predložiti tozadevno poročilo višjemu šolskemu svetu v eventualno primerno uvaževanje. Na več vprašanih internega značaja se dajo uradna pojasnila. Potem se seja zaključí.

Tatvine v Ljubljani. Dne 8. t. m. je bila na živinskem semnju poleg klavnice posestniku Alojziju Jaketu iz Rašice ukradena rujava konjska odeja. — V kavarni Vošnjernik na Starem trgu je bil uradniku delavske zavarovalnice g. Antonu Dergancu ukraden črn svilen dežnik. — V noči od 6. na 7. t. m. je bilo skozi streho barake pri stavbi mestne hiše za Bežigradom vlomljeno ter odneseno več obleke in drugih stvari v skupni vrednosti 5400 kron. — Goštilničarju Francetu Breskvarju na Cesti na Loko št. 28, je bilo dne 6. t. m. iz spalne sobe ukradeno 16.000 K. — Iz nezaklenjene barake na Martinovi cesti je bilo ukradenih več parov čevljev v vrednosti 2100 kron.

Predzren goljuf. V sredo popoldan je posestnik Anton Okorn z Ilovice s svojim sinom gnal kravo s semnja domov. Ker je imel oče še nekaj opravka je zročil kravo sinu s pripomožjo, naj jo žene domov. Če pa najde med potjo kupca, jo lahko proda, a ne za manj kakor za 9500 kron. Sinko je gnal kravo naprej in kmalu ga doide neki biciklist, ki skoči s kolesa in vpraša, koliko stane krava. Fantiček reče, da jo proda za 9500 kron, ker so tako rekli oče. Biciklist je bil s ceno zadovoljen in brž je odšel dečku tri nove 10.000 kronske bankovce — avstrijske, česar pa deček seveda ni vedel. Potepuh je nato hitro odgnal kravo, deček je pa ves v veselju poiskal očeta in mu hitel praviti, kako drago je prodal kravo. — Ko pa je oče zagledal denar, so se mu pošibile noge, kajti 30.000 avstrijskega denarja velja komaj naših 100 kron. Opeharjeni kmet je takoj vso zadevo ovadil policiji, ki pridno išče predzrega sleparja.

Nepošten uradnik. Pri komisiji za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani je bil uslužben kot knjigovodja in blagajnik neki Anton Podobnik, rodem Idričan, ki si je koncem oktobra lanskega leta na nepošten način prilastil 20.000 kron. Deželno sodišče je nepoštenega uradnika obsodilo na 6 mesecev težke ječe.

Velikanski smeh je povzročil v vseh svetovnih kino-gledališčih najboljši ameriški komik Chaplin. Kino Tivoli si je nabavil več filmov slovitega komika, kateri bodo gotovo tudi v Ljubljani dosegli velik uspeh. V ponedeljek dne 13. t. m. se vrši premiera prvega filma »Bojler contra Chaplin«, o katerem bomo še poročali. — »Strašne noči« je naslov grandiozne drame v 5 dejanjih, katere se vidi samo še do nedelje 12. t. m. v Kino Tivoli. Pozor! Od 16. do 19. t. m. na vsestransko zahtevo: samo štiri dni »Quo vadis«.

Maribor.

Mariborsko gledališče. V torek so vzprijorili v našem gledališču, ki je bilo popolnoma razprodano, Hoffmannove pripovedke. Občinstvo je bilo v vzprijoritvijo zelo zadovoljno; žeteli pa je, da pojejo nastopajoči pevci v slovenskem jeziku.

Ženska je samo za nesrečo, je vzidnili avstrijski državljani, slikar Florian Scheibenpflug, ko je bil radi tatvine in goljufije obsojen na 3 mesece ječe, ki mu ho vsaki 14 dni olepsana s postom. Scheibenpflug je prišel iz Gradca v Maribor, kjer je imel dovolj dela in tudi zaslužka, dokler ni spoznal device Marije Kolarjeve, ki mu je v dolgih nočeh kraljala čas in slajšala trpljenje v tej solzni dolini. Vendar je imel s svojo Marijo vedno večje stroške, tako da mu kmalu zaslužek ni več zadostoval, kar ga je zavedlo na kriva pota. Po prestani kazni bo pa moral nazaj v Avstrijo.

Razžaljenje Nj. Velikanstva. Radi razžaljenja Nj. Velikanstva našega kralja je bil pri okrožnem sodišču v Mariboru obsojen Karel Trafala, hlapec pri g. Hellu v Ptuj na tri leta ječe. Trafala izgovarjajoč se, da je bil tako pijan, da sploh nič ne ve, kaj da je govoril, je prijavil pritožbo ničnosti.

Zasačena tihotapka. Neko gostilničarjo iz Studenca pri Mariboru so zasačili na Rakeku, ko je hotela vtihotati v Italijo 10.000 Din, ki jih je imela vštite v strošek. Denar so ji zaplenili.

Celje.

Sokolstvo društvo v Celju priredi predvsem za izvršujoče članstvo v mali dvorani Nar. doma plesne vaje. Prva vaja bo v nedeljo 12. novembra ob 8. uri popoldne. Vstop dovoljen proti društveni legitimaciji.

Koncert priredi Kolo jugoslov. sester 2. dec. v Nar. domu. Dobiček tega koncerta se bo porabil za Miklavžovo obdarovanje revne dece. Odbor prosi, da se druga društva ozirajo na to prireditve.

»Bratstvo« je priredilo v soboto v Narodnem domu družabni večer z igro, godbo in plesom. Dramatični odsek je nastopil večinoma z burko »Kmet Ille-rod«, ki pa je kljub temu, da so nastopili večinoma novinci, zelo dobro uspela in izzvala salve smeha. Tamburaški zbor vidno napreduje pod novim zborovodjem ter je rešil svojo nalogo prav dobro. Uspeh prireditve je bil v vseh ozirih zelo poveljen. Odbor društva se najiskrenejše zahvaljuje vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k tako lepemu uspehu prireditve.

Poostreni pasji kontumaci je odredilo celjsko okrajno glavarstvo za ves sodni okraj Celje in mesto Celje. V celjski okolici se je pred par dnevi pojavil stekel pes in obgrizel več psov, ki so vsled stekline poginili. Lastniki obgrizenih psov teh slučajev niso prijavili. Če bi se v bodoče občinstvo v takih slučajih ne ravnalo po predpisih kontumaci, se bodo v takem kraju pokončali vsi psi. Proti lastnikom psov pa se bo kazensko postopalo v smislu zakona.

Strogo zastraženo smodnišnice. Okrajno glavarstvo v Celju razglašja, da je vojaška oblast odredila strogo zastraženo smodnišnice pri okoliškem pokopališču. Straža ima povelje, da proti vsakemu, ki bi ne obstal na njen klic, postopa po predpisih. Občinstvo se zaradi tega poziva in svari da se ponoči ogiba stez pri smodnišnici, da se izogne kakim nezdolji. Vojaška oblast ne prevzema nikake odgovornosti.

Pokrajina.

Trbovlja. Zen. in moš. CM podružnica vabita vse člane, kakor tudi prijatelje šolske družbe na občni zbor podružnic, ki se bo vršil dne 12. 11. 1922 ob 6. uri zvečer v dvorani ge. Ane Forte na Vodi po običajnem dnevnem redu. Po občnem zboru priredita podružnici ravnotam »Martinov večer«. Na vzporedu je mnogo novosti z vsestranskimi razvedrilji. V prepričanju, da se napredni Trboveljčani zavedajo, kakor dolžnosti imamo napram prepotrebnim šolski družbi, pričakujemo mnogobrojne udeležbe. — Odbora.

Sokolstvo.

I. Jugoslovanski vsesokolski zlet. Dražba desk in tramovaj od tribun vsak ponedeljek na sokolskem zletišču. Prva dražba se vrši v ponedeljek 13. t. m. ob 9. zjutraj.

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizaro v nedeljo, dne 12. t. m. ob 17. uri velezabavno veseligr »Gospodje sinovi«. Kdor se hoče nasmejati, naj te predstave ne zamudi. Še enkrat pa prosimo: Prihajajte točno, ker le potem bo mogoče točno začeti in v zadovoljstvo onih, ki grejo na vlak, tudi pravočasno končati.

Gledališče in glasba.

Vstopnice za koncert kompozicij dr. Božidara Sirola, katerega bo izvajalo v nedeljo 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Union pevsko Udruženje »Lisinski« iz Zagreba, se dobe v trgovini Glasbene Matice na Kongresnem trgu (poslopie Filharmonične družbe). — O tem koncertu, katerega je izvajala ta elitna umetniška jednota spomlad v Zagrebu, pišejo »Novosti« z dne 2. junija 1922 sledeče: »Lisinski« zasluži našo najsrčnejšo hvalo in največje priznanje. Težko je bilo delo, ki ga je »Lisinski« prevzel, a izvedba je bila pač taka, kakoršno smo od »Lisinskega« pričakovali. Zbor je obvladal vse ogromne tehnične zapreke Sirolinega stavka z lahkoto in sigurnostjo. Odveč bi bilo naštevati posebej vse odlike in vrline tega zbora, saj zasluži njegovo celokupno delo neomejeno pohvalo.

Gostovanje Ade Poljakove. Gospa Ada Poljakova je gostovala jeseni 1920 po velikih italijanskih odrih. Zela je povsod ogromne uspehe. Kritiki največjih tamošnjih listov so jo priznali za dovršeno umetnico. Na našem opernem odru bo nastopila v soboto, dne 11. t. m. v naslovni vlogi priljubljene »Madame Butterfly«. Ravno v tej vlogi je publiko velikih evropskih gledališč popolnoma osvojila.

Dramatična šola »Udruženja gledal. igralcev« v Ljubljani prične svoj redni pouk prihodnji teden. Predavanja se bodo vršila trikrat na teden po dve uri v I. dr. gimnaziji. Učni predmeti bodo med drugimi: dramatična igra, deklamacija, fonetika jezika, mimika, literarna zgodovina s posebnim oziranjem na dram. literaturo, splošni nauk o gledal.

umetnosti, šminkanje, režiserska predavanja itd. Opozarjamo vse do sedaj pripraglene gojenke in gojence, da se zanesljivo in točno udeležijo v nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri dop. v dram. gledališču sprejemnega izpita. Na neupravičene zamude se ne bo oziralo. — Odbor.

Književnost in umetnost.

Izšla je 21. številka »Novega ilustriranega« »Dom i Svijeta« z bogato vsebino. List prinaša zelo zanimive slike iz razdejane Smirne, iz revolucije na Grškem in o kroanju romunskega kralja ter še mnogo drugih. Naroča se pri »Dom i Svijet«, Zagreb, Ilica 30 (St. Kugli) ter stane 150 K četrtletno. Izhaja vsakega 1. in 15. vsakega meseca na 20 do 24 strah.

Društvene vesti.

Društvo »Soča« vabi svoje člane, prijatelje in drugo občinstvo na »Martinov večer«, katerega priredi v soboto, dne 11. t. m. — predvečer obletnice Rapala — v salonu restavracije »pri Levu«. Na vzporedu je: petje, godba, šaljivi govor v verzih: Martin in Rapalo (gospod Kragelj), komični nastopi gospoda Kinčuv-a, Martinova živa gos. itd. Vstopnina 3 dinarje. Začetek točno ob osmih in pol zvečer.

Društvo »Atena« je pričelo z damskim oddelkom telovadbo v četrtek, dne 9. nov. t. l. ob 7. uri zvečer. Nove prijave se sprejemajo med telovadno uro.

Sport in turistika.

Turistovski klub »Skala« v Ljubljani. V nedeljo dne 12. t. m. priredita t. k. Skala v Ljubljani in bohinjska podružnica na Jesenicah ob 14. uri v restavraciji »Mesar« zborovanje v svrhu govora s prizadetimi činitelji, kako najhitrejši pospešiti tujski promet, zimski šport in alpinizem na Gorenjskem. Vabijo se vsi zainteresirani na ta sestanek. — posebno oni iz radovljškega in kranjskorskega okraja.

T. K. Skala. Važen sestanek se vrši v sredo 15. t. m. v magistratni posvetovalnici (in ne v petek 10. t. m.) ob 20. uri. Točna in zanesljiva udeležba dolžnosti! — Odbor.

S. K. Jadran sklicuje v soboto dne 11. t. m. ob 20. uri sestanek vsega rednega članstva v gostilni pri Lozarju. — Radi posebne važnosti tega sestanka je udeležba dolžnosti! M. A.

S. K. Jadran sklicuje v nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri dop. sestanek damske sekcije v gostilni pri Lozarju. Udeležba obvezna. M. A.

S. K. Jadran je ustanovil težko-atletične sekcije. Kdor želi gošiti to panogo športa, naj blagovolji javiti svoj pristop na naslov: M. Kregelj, Trnovski pristan št. 14. M. A.

Rušitev rekorda na 10. km. Dne 12. t. m. ob 10. uri dop se vrši na prostoru S. K. Ilirije rekordni polkuzni tek na 10 km in sicer na progi: Igrišče S. K. Ilirija — St. Vid — igrišče S. K. Ilirija. Rušitev rekorda na 10 km polkuzsita znana tekača S. K. Jadrana: g. Cuk in Praunseis. — Kakor znano ima g. Cuk dosednji jugoslovanski rekord na 10 km z 37:19. M. A.

E. Adamič:
16 jugoslovanskih narodnih pesmi
II. del (mešani zbori)
Je izšel
in se dobiva
v Zvezni knjigarni, Ljubljana
Marijin trg 8.
Cena Din 12.—.

SVILA.
modni nakit, vse potrebščine
za šivilje in krojače
načeneje pri:
A. Šinkovic nasl. **K. Soss,**
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Umreti? Ne, ne, ne sme umreti. Vsaj nimam na vsem svetu nikogar kot svojo mater!«
Vsa strašna bolelost in vroča otroška ljubezen se je izražala v teh besedah.
»No, no, zakaj pa tako obupano!« je dejal Cliford v očetovskem tonu. »Rad bi vam pomagal, toda jaz sem sam siromak, kot sem vam že povedal. Vendar pa imam bogate prijatelje, zelo bogate gospode, ki bodo z veseljem oblačili vašo bedo.«

»Miloščino?«
»To ne gospodična Jenkins. Vi si boste pomoč zaslužili! Samo pomislite, da si boste sicer pozneje morala očitati, da bi mamico lahko rešili, pa je niste hoteli. Kaj pravite nato?«
»Jaz vas ne razumem, gospod Cliford!«
»No, potem bom govoril popolnoma jasno. Glejte gospodična, jaz sem pripovedoval o vaši bedi nekemu svojemu znanecu, velikemu gospodu in sem pristavil, da ste ponosno dekle, ki si ne pusti darovati niti vinarja. Moj prijatelj se je smejal in dejal, da je vendar le malenkost vam pomagati na noge. — Glejte, gospodična Jenkins, to mi je dal moj prijatelj za vas.«

Mary ni bila v stanu spregovoriti nobene besede. Kakor marmornata soha je strmela na košček papirja, ki ga je Cliford počasi vzel iz svoje listnice. Svetlohlinski zvodnik ji je čital vsebino:

»Londonska banka naj izplača na moj konto petindvajset funtov šterlingov gospodični Mary Jenkins, Nelsonova ulica, London, dne

Hardy.«

»Kaj naj to pomeni?« je resno vprašala devotka. Cliford se je smehljaj.
»To veliko svoto dobite, ljuba gospodična, samo če hočete. Kot vidite, mamika na lističu samo še datum, na katerega naj se denar izplača. Samo od vas je odvisno, kdaj da se izpolni še to.«

»Mary je kot v sanjah strmela v zapeljivca. Petindvajset funtov šterlingov je pomenilo zanjo ogromno premoženje in vendar ga ji je hotel dati bogati neznanec! Toda zakaj, s čim naj si ga zasluži?«

Zopet se je Cliford smehljaj.

»Zakaj me gledate tako začudeno, gospodična Jenkins. Menda mislite, da boste morala za to svoto delati vse življenje. Ah kaj šel! — Za to svoto napravite mojemu prijatelju majhno, ljubezljivo uslugo in če jo boste ponovili, vas bo bogato obdaroval z novimi darili.«

»Povejte jasneje!«
»Zelo rad, draga gospodična. Torej poslušajte. Moj prijatelj rad preživi v prijetni družbi nekaj ur na dan. Zato se zbera v njegovi zelo gosposki in elegantni palači večkrat bogati kavalirji in tudi — dame, ki se potem prevesele pri veseli pojedini. In če hočete povzdigniti sijaj ene teh domačih veselic s svojo navzočnostjo, mi samo pišite in jaz vam bom prinesel ta ček izpolnjen z datumom.«
Mary je omahnila na svoj stol. Pri zadnjih besedah jo je obšla rdečica jeze in sramu.

»Nikoli, nikoli! Raje smrt, kot to sramoto!«
Cliford je hladnokrvno spravil listič zopet v svojo listnico.
»Jaz vam k ničemu ne prigovarjam, ljuba gospodična. — Hotel sem vam le pokazati, da sočustvujem z vami in da bi vam rad pomagal iz bede. Samo pomislite na svojo ubogo mamico, ki tako nujno potrebuje boljše oskrbe. Če bo umrla, si boste morali vse življenje očitati, da bi jo bili lahko rešili.«

»Ubog otrok je obupan vil roke.«
»Moj Bog, vsemogočni Bog, ščiti me pred zapeljivcem! Zakaj si mi poslal še to zadnjo preizkušnjo, meni nesrečnici?«
Cliford je napravil sočuten obraz.
»Ljuba moja gospodična, jaz ne razumem vašega razburjenja. Koliko tisoč mladih devotok v Londonu bi bilo srečnih, če bi se mogle sesnaniti s plemenitim in bogatim gospodom. To vendar ni nikaka sramota.«
»Nikaka sramota? — Proč, proč — ničesar nočem več slišati, ničesar! — Jaz sem siromašna, gospod, in lačna, pa raje poginem v svoji revščini, kot da bi se preživljala na ta način.«

»In vaša mati, pomislite, vaša mati bo umrla!« je nadaljeval on brez vsakega usmiljenja.
Devotka se je stresla, kot da jo je prešinila močna električna iskra. Mati, da mati, ali naj se žrtvuje za neboljše? — pa saj je to nemogoče.
Cliford je napeto opazoval strašen boj, ki se je jasno črtal na dekličem obrazu in razodeval njeno duševno stanje.
»Preudarite si moj nasvet, gospodična Jenkins, saj se ne mudi tako. Morda boste jutri mislili drugače o vsej stvari.«
»Nikdar, nikoli!« je kliknila Mary.

»Kesali se boste gospodična. Nikdar več ne boste dobili podobne ponudbe. Bodite vendar pametni, saj ne bo nikdo zvedel, če obiščete enkrat mojega prijatelja in se povesele v njegovi veseli družbi. Jaz vam pošlem bolniško strežnico, ki lahko ostane pri vaši mamici nekaj tednov, tako da boste tudi vi zopet prišli k moči. In za krepčilna vina, delikatese in druge koristne stvari bom po nalogu svojega prijatelja tudi poskrbel. Naenkrat bo konec vse vaše bede. Majhno, zdravo, lepo meblirano stanovanje bo nadaljna dobrot za vas, katero vam je namenil moj prijatelj.«
Vablivo so donele te besede za Mary, ki je v strašnem duševnem boju gledala skozi zaveso v stransko sobico. Od tamkaj so se čuli vzdihni bolnice, ki je ležala v vročinskih sa-

njah — strašen opomin, ki je globoko pretresel ubogo srce mladega dekleta.

Cliford je opazoval svojo žrtev.
»Jaz vam pustim čas k premisleku, gospodična Jenkins. Nikar se ne prenaaglite z vašim odgovorom, temveč pretehtajte mojo ponudbo popolnoma v miru. Moj naslov itak poznate; ček je izpolnjen v nekaj trenutkih in potem ste z materjo vred rešeni vse bede. Denarja dobite potem, kadar in kolikor hočete.«

Stari lopov se je dvignil s svojega sedeža. Njegov glas je seveda zvenel dobrohotno, kot da bi bil največji prizatelj trpinčenega mladega bitja. In Mary je gledala na zapeljivca z očmi, ki se je v njih zrcalil smrtni strah pred sramoto. Ali naj žrtvuje svojo nedotaknjenost otroški ljubezni do matere? ...

Cliford je dobro opazil boj, ki je divjal v srcu dekleta.
»Poslušajte me, gospodična Jenkins. Jaz vam hočem le dobro. Vi storite dobro delo, če rešite svojo mamico takorekoč gotove smrti. In če bi bilo tudi kaj nedopustnega pri celi stvari, nebeski oče, ki vidi, iz kakega nagiba, da ste storili to, vam gotovo odpusti. Tisoč drugih deklet bi z radostjo sprejelo tako ponudbo.«

»Pustite me — samo — prosim vas!«
»Gotovo, gotovo, ljuba gospodična, že grem. Dobro premislite mojo ponudbo, predno jo odklonite. Osem dni počakam, predno uničim ta ček. Mislite na to!«

Ko so se zaprla vrata za zapeljivcem, se je iztrgal iz prs do skrajnosti obupane devotke globok vzdihljaj. Pokleknila je k oknu in stokala:

»Moj Bog, moj Bog, ali si me res popolnoma zapustil? Ali ni nobene rešitve več zame? Ali moram res žrtvovati, če hočem rešiti svojo ljubljeno mamico, svoje najdražje, svojo nedolžnost, ničvrednemu zapeljivcu? In vendar, kaj naj počnem — ne vem nobenega drugega izhoda! Vse je že zastavljeno in niti dela ne dobim več. Potem pride konec, niti strehe ne bom imeli več nad seboj, ker hišni gospodar nam že grozi, da naj bo vrigel na cesto, če takoj ne poravnamo zaostale najemnine. — Ali res ni nobene druge rešitve iz bede, kot da pustim oskrbo niti svojo čast? — Ali moram res izpiti grenki kelih siromaštva do dna?«

Jak nagradi čednost.

»Moj Bog, kaj naj postane iz nas. Zadnji denar je porabljen in jaz si ne znam več pomagati. Kaj naj počnem? Ali naj gledam, kako umira mamica gladi in vsega hudega?«

Tako je stokala Mary Jenkins v svoji podstrešni sobici in težko dihanje bolnice, ki se je slišalo iz sosedne sobice, je bilo kot usodepoln opomin.

Pred dobro uro je bil pri bolnici zdravnik, ki je izjavil, da zamore mati okrevati le, če bo imela dobro hrano, krepčilna vina in predpisana zdravila. Kje naj vse to vzame? Ali ni nobene pomoči več? (Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

NOV PISALNI STROJ po ugodni ceni pri Fr. P. Zafec, Ljubljana, Stari trg 9. 780

MALO POSESTVO, hiša z gosposkim poslopjem, vrt, njiva in travnik v večjem trgu na Stajerskem. Posedstvo leži ob železnici in ima solnino lego. Pripravno za obrtnike, zasebnike ali podjetnike. Cena ugodna. Pojasnila pri Fabijan Marš, Smarje pri Jelšah. 794

TRGOVINO, dobrodošlo, z ním obratom. Ludvik Illegostilno na prometnem krajišču, na Priškovicu za prel. ju Mariborskega okraja, belg. vojašnico 671

APNO, priznana la, kamniško, živo, neugašeno, več vagonov za takojšnje dobavo po zmernih cenah nudi I. Humar in Co., Kamnik, poštni predal 7. 762

GOSTILNA na prometnem kraju, najraje industrijskem, blizu železniške postaje s primernim inventarjem isčem v našem za daljšo dobo. Ponudbe na upravo lista pod »Obrt«. 776

SLUŽBE:

MLAD, SLAŠČICARSKI POMOČNIK isče primerneza mesto. Ponudbe proš pod našli državi še nimamo, se »Slaščičarski pomočnik«, isče kapital v znesku od pol-

poštno ležeče Ljubljana, glavni kolodvor. 787

PREGNAN OD PASISTOV isčem službe pri kakem trgovcu ali večjem podjetju za slugo ali kaj silničarja. Zmožen sem slov., ital. in deloma tudi nemškega jezika. Pismene ponudbe pod »Pregnanec« na upravo lista. 784

GOSPODIČNA iz ugledne rodbine želi mesta prodajalke ali blaginjičarke. Ima več let pisarniške prakse. Ponudbe proš pod »Marjil-Posestvo« in v zanesljivu na upravo lista. 756

DRVA oddaja vsako množino. Režani drv z motorizirano. Ludvik Illegostilno na prometnem krajišču, na Priškovicu za prel. ju Mariborskega okraja, belg. vojašnico 671

APNO, priznana la, kamniško, živo, neugašeno, več vagonov za takojšnje dobavo po zmernih cenah nudi I. Humar in Co., Kamnik, poštni predal 7. 762

GOSTILNA na prometnem kraju, najraje industrijskem, blizu železniške postaje s primernim inventarjem isčem v našem za daljšo dobo. Ponudbe na upravo lista pod »Obrt«. 776

do enega milijona kron pro- ti udeležbi na dobičku. Po- nudbe je vpsolati na upravo lista pod šifro »Sigurni do- biček«. 780

SOBO, meblirano, event. dve sobi, isče višji oficir razmejstvene komisije. Po- nudbe sprejema podpolkov- nik Žilović, hotel Union. 792

ISČE se nemehlovana soba za takoj. Ponudbe pod »So- ba« na upravo lista. 782

SUKNO za promenadne in športne obleke v bogati izbiri **A. & E. Skaberne** Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Mikuš, Ljubljana Mestni trg 15 **izdelovatelji dežnikov** Na drobno! Na debelo! **ZALOGA sprehajalnih palic.** Popravila točno in solidno.

Enkratna objava 1½ din.

Priporočajo se sledeče tvrdke:

ŠPEDICIJE:
Orient, d. d. Ljubljana, Sočna ul. 3, tel. 463.
Balkan, d. d. Ljubljana, Dunajska c.

VELETRGOVINA VINA:
Restavracija »Zlatorog«, Ljubljana, Gosposka ulica.
FOTOGRAFSKI ATELIJE:
Kunc Franc, Ljubljana, Wolfova ul. 6. Prvi domači zavod za po- večanje slik.
SLAŠČICARNA:
Kalaš, Ljubljana, Židovska ul.
Franc Brumat, Ljubljana, Mestni trg 251.
TRGOVINA BOMBAŽA: SU- KANCA LTD.
Karl Prelog, Ljubljana, Stari trg 12.
PARNA PEKARNA:
Jakov Kaučič, Ljubljana, Gradišče.
PAPIRNA TRGOVINA:
I. Gajšek, Ljubljana, Sv. Petra c.
VLIVANJE VSAKOVRSNIH KOVIN:
Pezdinik & Cie, Ljubljana — Zg. Šiška.
STAVBNO IN UMETNO TESARSTVO:
Jakov Pavlič, Domžale.

KNJIGARNA:
Zvezna knjigarna, Ljubljana, Mari- lin trg 8.
KAVARNE:
»Central«, Ljubljana, poleg jubilej- nega mosta, Stefan Mikolč.
JADRAN, Breg, vsak dan koncert.
TRGOVINA Z ZLATNINO IN SRE- BRNINO:
Ivan Pakiz, Ljubljana, Stari trg 20.
KAMNOLOM IN OPEK. STROJ:
Kleemanns ver. Fabriken, Ober- türkhem und Faurndau.
Produktivna zadruga pleskarjev sobo- in črkoslikarjev reg. z. z o. z., Ljubljana, Gosposka ul. 4.
SPECIJALNA KROJAČNICA ZA DAME IN GOSPODE
S. Potočnik, Šelenburgova ulica 61.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE:
J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.
DOBAVLJALEC KLOBAS:
Novak Tavladijac, Ljubljana, Moste 145, najcenejše in najfinejše klobase.

VRTNAR, krasno pesniško zbirko, ki je preložena v vse svetovne jezike, je založila v izbranem prevodu Dr. A. Gradnika Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8. Cena broširanemu izvodu Din. 16.—, vezanemu v papir Din. 20.—, v usnje krasno vezano Din. 50.—.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna **Jesenice**

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni pro- met iz Avstrije in v Avstrijo. Zacinjanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjav: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Dražba desk in tramovja

od tribun vsak ponedeljek na **sokolskem zletišču.**

Prva dražba v ponedeljek dne 13. novembra ob 9. uri zjutraj.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejše derilo našim malim je: **MOJ ZVERINJAK** knjiga s 45 slikami in k tem spedejočim besedilom, za po- uk in kratak čas K 20.—

MOJI LJUBCKI živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32.—

MLADI SLIKAR 10 tiskanih predlog za po- barvanje z akverel-barvami ali pastel-barvami K 12.—

ČRNI PETER staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra K 12.—

Vse se dobi v **Zvezni knjigarni** v Ljubljani, Marijin trg 8.

KOSTANJEV LES

vagonske množine

kupi **Ljubljana J. Pogačnik, Dalmatinova 1.**

Divjačina,

jelene, srne, zajce, jerebice, fazane, divje koze, kljunače itd. kupuje vsako množino in plača po najboljših cenah

E. Vajda, izvoz divjačine in perutnine, Čakovac, Medjimurje.

Brzjav: VAJDA, ČAKOVAC. Telefon Interurban št. 59.

Franc Rožanc strojno mizarstvo

v Predvoru nad Kranjem se priporoča za vsa v so- stroko spadajoča dela. Izdelujejo se tudi umetni- mlinski izdelki.

Perje E. Vajda

vsaki čas po najnižjih cenah pri

ČAKOVEC, Medjimurje (Jugoslavija.)

Brzjav: Vajda, Čakovec. — Telef. 59.

Glavni in odgovorni urednik Zorko Fakm. Izdaja »Jugoslav, novinsko d. d.« Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani